

Міністерство освіти і науки
України
Інститут спеціальної педагогіки
НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10)
КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ
СЛУХОМ**

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

5 клас

Укладач: Шевченко В.М., к.п.н.,
старший науковий співробітник лабораторії
сурдопедагогіки Інституту спеціальної
педагогіки НАПН України

Київ – 2014

**Навчальні програми
для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для дітей зі зниженим слухом**

Трудове навчання

5 клас

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Головною метою трудового навчання є формування технологічно освіченої особистості, підготовленої до самостійного життя і активної перетворювальної діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства для реалізації творчого потенціалу учнів.

Зміст предмета має чітко виражену прикладну спрямованість і реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять.

Завданнями трудового навчання є:

1. Формування цілісного уявлення про матеріальне виробництво, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
2. Набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
3. Формування технологічних умінь і навичок учнів;
4. Ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
5. Формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
6. Сприяння усвідомленню учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових праць;
7. Реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері проектно-технологічної діяльності та технічної творчості.
8. Прилучення учнів до надбань української культури через практичне вивчення традиційних ремесел та різних видів декоративно-ужиткового мистецтва;
9. Створення умов для самореалізації та професійного самовизначення кожного учня;
10. Оволодіння вміннями оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

Програма характеризується спрямованістю на реалізацію принципу варіативності, який передбачає планування навчального матеріалу відповідно до матеріально-технічного та кадрового забезпечення навчального процесу, віково-статевих особливостей учнів та їх інтересів.

Навчальна програма забезпечує:

- безперервність, єдність і наступність між початковою та старшою школою;
- розвивальний характер і прикладну спрямованість навчального процесу;
- формування технічно та технологічно грамотної особистості.

Трудове навчання у середній ланці базується на практичній діяльності учнів. На кожному уроці має бути практична робота. Її зміст та обсяг визначається вчителем самостійно залежно від теми уроку та виду робіт, що виконуватимуться під час уроку. Засвоєння теоретичного матеріалу доцільно проводити під час практичних робіт, не витрачаючи на це окремого навчального часу.

Під час роботи у навчальній майстерні на кожному уроці треба звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

За основу взято програму «Трудове навчання» для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів (голова робочої групи д.пед.наук, проф. В.К. Сидоренко), що продиктовано вимогою надання цензової освіти спеціальними закладами для дітей глухих та зі зниженим слухом.

Навчальна програма містить обов'язкову для вивчення складову та варіативну складову.

Результатом діяльності учнів при вивченні кожного блоку обов'язкової для вивчення складової програми модуля має бути виріб, а будь-якого варіативного модуля – проект.

Резерв часу, передбачений програмою, вчитель може використати на підсилення окремих складових навчальної програми на свій вибір.

Обов'язкова для вивчення складова обирається школою із запропонованих блоків залежно від умов поділу на групи хлопців і дівчат, кадрового забезпечення та інтересів учнів.

У всіх класах середньої ланки для хлопців та дівчат пропонується окремий блок. Наприклад, у 5 класі для хлопців – «Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП», для дівчат – «Технологія виготовлення виробів з аплікацією» і т.д.

Кожен блок обов'язкової для вивчення складової містить чотири розділи:

1. Основи матеріалознавства;
2. Технологія виготовлення виробів;
3. Основи техніки, технологій і проектування;
4. Технології побутової діяльності.

Під час вивчення розділу «Основи матеріалознавства» учні ознайомляться з тими матеріалами та їх властивостями, які будуть використовувати в роботі під час освоєння обраного блоку.

Розділ «Технологія виготовлення виробів» є основним у кожному блоці. Під час його вивчення учні ознайомлюються з послідовністю виготовлення виробу, операціями, інструментами, пристосуваннями, які при цьому застосовуються, виготовляють виріб.

Розділ «Основи техніки, технологій і проектування» ознайомлює учнів із технікою, механізмами, машинами, сучасними технологіями та процесами.

Розділ «Технології побутової діяльності» передбачено для набуття учнями корисних навичок під час навчального процесу. Особливість цього розділу полягає в тому, що кожна його тема може вивчатися в будь-який час не порушуючи при цьому календарний план. Це може бути після закінчення розділу, блоку чи модуля; перед закінченням чи на початку четверті, семестру, навчального року; у випадках, коли учні з тих чи інших причин не можуть виконати заплановану роботу.

Порядок вивчення розділів і тем обов'язкової для вивчення складової визначено навчальною програмою.

Освоєння варіативних модулів здійснюється на основі проектно-технологічної діяльності. Варіативні модулі обираються залежно від матеріально-технічного та кадрового забезпечення навчального процесу, бажання учнів, регіональних традицій. Варіативні модулі розроблено спільно для 5-6 класів та 7-10 класів. Освоєння варіативних модулів відбувається за окремо розробленими програмами до них. У 5-6 класі вивчається по 5 варіативні модулі, на кожен з яких відводиться 20 год., у 7-9 класах вивчається по 1 варіативному модулю, кожен в обсязі 16 год. Будь-який варіативний модуль для 5-6 класів можна обрати лише один раз у 5 чи 6 класі. Так само, будь-який варіативний модуль для 7-9 класів можна обрати лише 1 раз у 7, 8, 9 чи 10 класі.

Вся проектна документація (зображення виробу, розрахунок матеріалів, послідовність виготовлення тощо) виконується учнями в робочих зошитах. При виконанні проектів у 10 класі учні мають зібрати матеріали (зображення виробу, зображення виробів-аналогів з їх аналізом, вибір та розрахунок матеріалів, відповідний план реалізації проекту тощо) у проектну папку.

Висловлюємо щирю подяку за участь у роботі над програмою вчителю трудового навчання Спеціальної школи-інтернату I-III ступенів № 9 міста Києва, Стьопкіну В.В.

Перелік варіативних модулів для 5 – 6 класів

Технологія виготовлення народної ляльки.
 Технологія виготовлення м'якої іграшки.
 Технологія виготовлення виробів, оздоблених аплікацією.
 Технологія виготовлення вишитих виробів.
 Технологія виготовлення швейних виробів (машинним способом).
 Технологія ремонту та оздоблення одягу.
 Технологія приготування страв.
 Технологія плетіння з бісеру.
 Технологія виготовлення виробів із бісеру на дротяній основі.
 Технологія писанкарства.
 Технологія виконання електротехнічних робіт.
 Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням.
 Технологія виготовлення виробів із тонкого листового металу та дроту.
 Технологія виконання аплікації із природних матеріалів.
 Технологія виготовлення дерев'яної іграшки.
 Технологія виготовлення виробів із деревини та деревних матеріалів (способом ажурного випилювання).
 Технологія виготовлення сувенірів із деревних матеріалів.
 Технологія виготовлення виробів способом металопластики.
 Технологія виготовлення макетів споруд із деревини та деревних матеріалів.
 Технологія вирощування рослин (квітів) та догляд за ними.
 Технологія догляду за тваринами.

Перелік варіативних модулів для 7 – 10 класів

Технологія виготовлення виробів, в'язаних гачком.
 Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями.
 Технологія виготовлення швейних виробів (машинним способом).
 Технологія оздоблення одягу.
 Технологія виготовлення виробів у техніці «макrame».
 Технологія оздоблення виробів мережками.
 Технологія оздоблення виробів гладьовими швами.
 Технологія оздоблення виробів українською народною вишивкою.
 Технологія виготовлення виробів, вишитих бісером.
 Технологія вирощування рослин та догляд за ними.
 Технологія природного землеробства.
 Технологія заготівлі та зберігання продуктів.
 Технологія приготування страв. Традиції української національної кухні.
 Технологія плетіння виробів із лози.
 Технологія плетіння виробів із соломи.
 Технологія виготовлення виробів із шкіри.
 Технологія виконання електротехнічних робіт.
 Технологія оздоблення виробів із деревини різьбленням.
 Технологія оздоблення виробів інтарсією, інкрустацією.
 Технологія оздоблення виробів із деревини мозаїкою.
 Технологія вироблення виробів із деревини (з використанням ручних способів обробки).
 Технологія виготовлення виробів із деревини (способом токарної обробки).
 Технологія виготовлення виробів із сортового прокату (з використанням ручних способів обробки).
 Технологія виготовлення виробів із металу (способом токарної обробки).

5 клас
Трудове навчання (хлопці)

Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП

Тематичний план

№ п/п	Розділ і тема	Кількість годин
	Обов'язкова для вивчення складова	92
1	Вступ	(2)
2	Розділ 1. Основи матеріалознавства	(12)
	Тема 1.1. Види конструкційних матеріалів. Фанера, ДВП	4
	Тема 1.2. Властивості фанери та ДВП	8
3	Розділ 2. Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП	(50)
	Тема 2.1. Процес розмічання заготовок	6
	Тема 2.2. Процес пиляння фанери та ДВП	20
	Тема 2.3. Прийоми свердління фанери та ДВП	4
	Тема 2.4. Процес підготовки деталей виробу до оздоблення	4
	Тема 2.5. Способи з'єднання деталей із фанери та ДВП	8
	Тема 2.6. Оздоблення виробів із фанери та ДВП. Ознайомлення з професіями деревообробної промисловості	8
4	Розділ 3. Основи техніки, технологій і проектування	(14)
	Тема 3.1. Знаряддя праці, які використовують у побуті	3
	Тема 3.2. Поняття про деталь. Способи отримання деталей	4
	Тема 3.3. Основи проектної діяльності	7
5	Розділ 4. Технологія побутової діяльності	(14)
	Тема 4.1. Безпечне користування побутовими електроприладами	4
	Тема 4.2. Культура споживання їжі. Етикет за столом	7
	Тема 4.3. Елементи грамоти споживача	3
	Варіативна складова	40
6	Варіативний модуль	20
7	Варіативний модуль	20
8	Резерв часу	4
	Разом	136

Програма

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	2	Вступ Узагальнення знань, отриманих учнями в початковій школі. Завдання предмета «Трудове навчання». Ознайомлення із змістом програми трудового навчання для 5 класу. Технологічна діяльність у сучасному суспільстві. Основні види технологічної діяльності в побуті: ремонт меблів, квартири, приготування їжі, прання, виготовлення одягу, в'язання, вишивання тощо. Правила внутрішнього розпорядку в шкільній майстерні. Організація робочого місця.	Учень: характеризує технологію як предметно-перетворювальну діяльність; наводить приклади технологічної діяльності в побуті; пояснює необхідність правильної організації робочого місця; обґрунтовує необхідність дотримання правил безпеки праці, санітарно-гігієнічних вимог. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
2	12	Розділ 1. Основи матеріалознавства	
	4	Тема 1.1. Види конструкційних матеріалів. Фанера, ДВП Деревина, породи деревини. Розміщення волокон у деревині. Поняття про виготовлення шпону, фанери, деревоволокнистих плит. Застосування фанери та ДВП для виготовлення виробів	Учень: розпізнає і називає види фанери та ДВП, способи виготовлення; характеризує види та призначення фанери і ДВП. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	8	Тема 1.2. Властивості фанери та ДВП Властивості конструкційних матеріалів (міцність, твердість, пружність). Застосування конструкційних матеріалів залежно від їх властивостей. Будова фанери та ДВП. Вибір виробу для виготовлення та матеріалів для обраного виробу	Учень: характеризує властивості конструкційних матеріалів із фанери та ДВП; пояснює будову фанери та ДВП; вибирає матеріали для виготовлення виробу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
3	50	Розділ 2. Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП	
	6	Тема 2.1. Процес розмічання деталей на заготовці Графічні зображення в технологічній діяльності людини (ескіз, креслення). Призначення та будова вимірювальних і	Учень: розпізнає види графічних зображень; називає вимірювальні та розмічальні інструменти;

	розмічальних інструментів (лінійка, рулетка, столярний кутник, циркуль, олівець). Прийоми вимірювання лінійкою, кутником. Шаблони, їх призначення. Використання ескізу для виготовлення шаблону. Прийоми користування шаблонами, економного розмічання. Розмітка деталей запланованого виробу за шаблонами	виконує розмічання деталей обраного виробу на фанері або ДВП, використовуючи розмічальні інструменти та шаблони; <i>обґрунтовує</i> необхідність економного використання матеріалу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
20	Тема 2.2. Процес пиляння фанери та ДВП Відомості про процес обробки деревних матеріалів різанням. Інструменти для ручної обробки різанням фанери та ДВП. Лобзик. Будова лобзика. Підготовка лобзика до роботи. Пристосування для випилювання лобзиком (столік для випилювання). Прийоми випилювання	Учень: <i>характеризує</i> процес різання фанери та ДВП; <i>вибирає</i> способи різання фанери та ДВП; <i>пояснює</i> будову лобзика; <i>випилює</i> деталі виробу лобзиком, з урахуванням припуску на подальшу обробку; <i>використовує</i> пристосування для випилювання. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
4	Тема 2.3. Прийоми свердління фанери та ДВП Інструменти для свердління отворів. Свердло. Коловорот, дріль їх будова та призначення. Закріплення свердла в свердлильному патроні. Розмітка центрів під свердління отворів. Прийоми свердління отворів. Фіксація деталі під час свердління	Учень: <i>пояснює</i> принцип свердління отворів; <i>вибирає</i> необхідне свердло за діаметром; <i>свердлить</i> отвори за допомогою ручного дреля та коловорота; <i>використовує</i> під час свердління фіксуючі пристрої. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
4	Тема 2.4. Процес підготовки деталей виробу до оздоблення Обпилювання крайок деталей напилками. Види напилків. Фіксуючі пристрої (струбцини, затискачі). Прийоми роботи напилками. Шліфування. Види шліфувальних шкур. Підбір шліфувальної шкурки під конкретний	Учень: <i>Розрізняє</i> види напилків; <i>застосовує</i> прийоми обпилювання; <i>вибирає</i> спосіб кріплення заготовки; <i>розрізняє</i> види шліфувальних шкур;

		вид обробки. Пристосування для шліфування. Прийоми шліфування деталей виробу	застосовує прийоми шліфування. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	8	Тема 2.5. Способи з'єднання деталей із фанери та ДВП З'єднання деталей виробу цвяхами. Вибір цвяхів за діаметром та довжиною. Інструменти для з'єднання деталей цвяхами. Прийоми роботи при з'єднанні деталей цвяхами. З'єднання деталей виробу за допомогою клею. Вибір клею для склеювання деревних матеріалів. Прийоми склеювання деталей виробу. Пристосування для притискання та фіксації деталей, які з'єднуються за допомогою клею (струбцини тощо)	Учень: <i>розрізняє</i> способи з'єднання деталей із фанери та ДВП; <i>обгрунтовує</i> вибір з'єднання деталей; <i>вибирає</i> клей для деревних матеріалів; <i>використовує</i> пристосування для фіксації деталей під час склеювання; <i>з'єднує</i> деталі виробу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	8	Тема 2.6. Оздоблення виробів із фанери та ДВП Призначення оздоблення. Види оздоблення виробів: прозоре (лакування), непрозоре (фарбування), художнє (випалювання та розпис). Випалювач. Прийоми випалювання на поверхні виробу. Розпис. Прийоми розпису поверхонь виробу. Прийоми нанесення лакофарбового покриття	Учень: <i>розрізняє</i> види оздоблення виробів із фанери та ДВП; <i>вибирає</i> вид оздоблення виробу з фанери та ДВП; <i>вибирає</i> оздоблювальні матеріали з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог; <i>виконує</i> оздоблення поверхонь виробу лакофарбуванням та випалюванням; <i>називає</i> професії робітників, які працюють із деревиною. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
		Ознайомлення з професіями: професії деревообробної промисловості	
		Орієнтовний перелік об'єктів праці: статичні та динамічні іграшки з фанери та ДВП (фігурки звірів, іграшкові меблі, головоломки, сувеніри) тощо	
4	14	Розділ 3. Основи техніки, технологій і проектування	

3		Тема 3.1. Знаряддя праці, які використовують у побуті Виникнення знарядь праці. Знаряддя праці як елемент трудового процесу. Узагальнені відомості про найпростіші знаряддя праці (викрутка, молоток, плоскогубці, кліщі, гайковий ключ, ножівка, голка, ножиці тощо)	Учень: характеризує виникнення знарядь праці на різних етапах розвитку суспільства; характеризує поняття трудового процесу; вибирає знаряддя праці залежно від виду виконання робіт. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
4		Тема 3.2. Поняття про деталь. Способи отримання деталей Деталь як одиниця виробу. Типові і спеціальні деталі. Загальні відомості про способи отримання деталей (різанням, штампуванням, литтям)	Учень: розрізняє типові та спеціальні деталі; називає способи отримання деталей; характеризує деталь як одиницю виробу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
7		Тема 3.3. Основи проектної діяльності Проектування як вид діяльності. Міні-маркетингові дослідження (анкетування). Використання біоформ у створенні виробів. Графічне зображення в проектуванні: малюнок виробу. Вибір виробу для проектування та виготовлення (за варіативним модулем)	Учень: характеризує проектування як вид діяльності людини; обґрунтовує виконання міні-маркетингового дослідження (анкетування), графічного зображення виробу; називає біоформи для створення виробів; виконує малюнок виробу з використанням біоформ; вибирає виріб для проектування та виготовлення. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
5	14	Розділ 4. Технологія побутової діяльності	
	4	Тема 4.1. Безпечне користування побутовими електроприладами Побутові електроприлади. Загальні правила користування електропобутовими приладами.	Учень: характеризує загальні правила користування побутовими електроприладами;

		Пошкодження електропобутових приладів. Небезпека користування пошкодженими побутовими електроприладами	<i>визначає</i> пошкодження; електропобутових приладів; <i>називає</i> можливі наслідки при користуванні пошкодженими електроприладами; <i>обгрунтовує</i> необхідність дотримання правил безпечного користування електроприладами. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
7	Тема 4.2. Культура споживання їжі. Етикет за столом Із історії культури споживання їжі. Столова білизна. Серветки для сервірування столу. Види посуду, його призначення. Столові прибори. Їх види та призначення. Поняття етикету під час споживання їжі. Правила сидіння за столом. Використання ножа, виделки. Споживання їжі та напоїв. Прийоми споживання страв, чаю та кави. Традиції споживання їжі різних народів	Учень: <i>називає</i> види столової білизни; <i>складає</i> паперові серветки для сервірування столу; <i>розрізняє</i> столові прибори; <i>характеризує</i> призначення столових приборів; <i>дотримується</i> правил поведінки за столом; <i>застосовує</i> прийоми використання виделки і ножа; прийоми споживання різних видів їжі, напоїв. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.	
3	Тема 4.3. Елементи грамоти споживача Торгівельні мережі. Інформація про товари, які реалізуються в торговельній мережі. Терміни придатності харчових продуктів (молочних, м'ясних, рибних тощо)	Учень: <i>пояснює</i> значення термінів придатності харчових продуктів; <i>називає</i> терміни придатності основних продуктів; <i>визначає</i> термін придатності продуктів харчування за інформацією на упаковці. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.	

Трудове навчання (дівчата)

Технологія виготовлення виробів з аплікацією

Тематичний план

№ п/п	Розділ і тема	Кількість годин
	Обов'язкова для вивчення складова	92
1	<i>Вступ</i>	(2)
2	<i>Розділ 1. Основи матеріалознавства</i>	(12)
	Тема 1.1. Види конструкційних матеріалів. Матеріали для виготовлення аплікацій	4
	Тема 1.2. Короткі відомості про текстильні волокна	8
3	<i>Розділ 2. Оздоблення виробів аплікацією</i>	(50)
	Тема 2.1. Аплікація як вид художнього оздоблення виробів	6
	Тема 2.2. Процес виготовлення виробу з аплікацією	28
	Тема 2.3. Оздоблення виробу з аплікацією	16
4	<i>Розділ 3. Основи техніки, технологій і проектування</i>	(14)
	Тема 3.1. Знаряддя праці, які використовують у побуті	3

	Тема 3.2. Поняття про деталь. Способи отримання деталей	4
	Тема 3.3. Основи проектної діяльності	7
5	Розділ 4. Технологія побутової діяльності	(14)
	Тема 4.1. Безпечне користування побутовими електроприладами	4
	Тема 4.2. Культура споживання їжі. Етикет за столом	7
	Тема 4.3. Елементи грамоти споживача	3
	Варіативна складова	40
6	Варіативний модуль	20
7	Варіативний модуль	20
8	Резерв часу	4
	Разом:	136

Програма

№ п/п	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	2	Вступ Узагальнення знань, отриманих учнями в початковій школі. Завдання предмета «Трудове навчання». Ознайомлення учнів із зразками виробів, що будуть виготовлятися на уроках трудового навчання в 5 класі. Поняття про технологію. Основні види технологічної діяльності в побуті: приготування їжі, прання, виготовлення одягу, в'язання, вишивання, ремонт квартири тощо. Правила внутрішнього розпорядку в навчальній майстерні. Правила безпечної праці	Учениця: характеризує технологію як предметно-перетворю-вальну діяльність; наводить приклади технологічної діяльності у побуті; дотримується правил внутрішнього розпорядку та безпечної праці в майстерні. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
2	12	Розділ 1. Основи матеріалознавства	
	4	Тема 1.1. Види конструкційних матеріалів. Матеріали для виготовлення аплікацій Конструкційні матеріали та їх вибір. Види конструкційних матеріалів для виготовлення аплікації: тканина, нитки, пряжа, неткані матеріали	Учениця: називає конструкційні матеріали та матеріали, які використовують для виготовлення аплікації; розпізнає тканини, нитки, пряжу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може пояснювати новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	8	Тема 1.2. Короткі відомості про текстильні волокна	Учениця: називає текстильні волокна;

		Види текстильних волокон. Будова тканини (нитка основи, піткання, пруг). Поняття про ширину та довжину тканини. Лицьовий і виворітний боки тканини	<i>розпізнає і називає</i> нитки основи, піткання, пруг; <i>визначає</i> параметри тканини (довжину та ширину); <i>розрізняє</i> лицьовий і виворітний бік тканини. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
3	50	Розділ 2. Оздоблення виробів аплікацією	
	6	Тема 2.1. Аплікація як вид художнього оздоблення виробів З історії аплікації. Види аплікації, її застосування. Розробка малюнка як складової процесу виготовлення аплікації. Вибір малюнка для аплікації. Інструменти та матеріали для виготовлення аплікації	Учениця: <i>називає</i> види аплікації; <i>вибирає</i> матеріали та інструменти для виготовлення виробу; <i>вибирає</i> малюнок для аплікації. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	28	Тема 2.2. Процес виготовлення виробу з аплікацією Послідовність виготовлення виробу з аплікацією. Використання праски. Вибір режиму прасування. Терморегулятор, його призначення. Прийоми роботи праскою. Розмічання деталей аплікації. Копіювання малюнка на основу для розміщення деталей аплікації. Виготовлення деталей аплікації (за шаблоном): приколювання, обведення, вирізання. Маркування деталей (у випадку їх великої кількості). Економне використання матеріалів під час розкрою деталей аплікації. Використання відходів тканин та інших матеріалів. Прикріплення деталей аплікації на основу. Шов «уперед голку» і його використання. Графічне зображення шва та послідовність його виконання. Приметування деталей аплікації на основу. Способи закріплення деталей аплікації. Закріплення деталей аплікації нитками на тканині. Шов «петельний». Графічне зображення шва та послідовність його виконання	Учениця: <i>характеризує</i> види волого-теплової обробки виробів; <i>виставляє</i> режими нагрівання праски; <i>виконує</i> волого-теплову обробку тканини; <i>складає</i> послідовність виготовлення виробу з аплікацією; <i>виготовляє</i> деталі аплікації; <i>пояснює</i> значення економного використання матеріалів; <i>пришиває</i> деталі аплікації до основи виробу вивченими швами; <i>виготовляє</i> виріб, дотримуючись безпечних прийомів праці. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	16	Тема 2.3. Оздоблення виробу з аплікацією	Учениця:

		Способи оздоблення виробів з аплікацією. Матеріали для оздоблення виробу: гудзики, бісер, блискітки, вишивка тощо. Шви для оздоблення виробу («назад голку», «стебловий», «тамбурний»). Графічне зображення швів та послідовність їх виконання. Оформлення виробу (обробка країв, оздоблення рамкою тощо). Остаточна обробка виробу. Догляд за виробами з аплікацією	<i>вибирає</i> оздоблення виробу з аплікацією; <i>обирає</i> шви, які використовують для оздоблення аплікації; <i>виконує</i> шви, які вивчаються; <i>оздоблює</i> та <i>оформляє</i> виріб; <i>виконує</i> остаточну обробку виробу; <i>характеризує</i> професії дизайнера, лекальника, прасувальника. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
		Ознайомлення з професіями: дизайнера, лекальника, швачки, прасувальника тощо	
		Орієнтовний перелік об'єктів праці: серветка, панно, картина, листівка тощо	
4	14	Розділ 3. Основи техніки, технологій і проектування	
	3	Тема 3.1. Знаряддя праці, які використовують у побуті Виникнення знарядь праці. Знаряддя праці як елемент трудового процесу. Узагальнені відомості про найпростіші знаряддя праці (спиці, гачок, килимова голка, молоток, викрутка тощо). Пристаювання для виконання робіт (п'яльця, наперсток тощо)	Учениця: <i>характеризує</i> виникнення знарядь праці на різних етапах розвитку суспільства; <i>характеризує</i> поняття трудового процесу; <i>вибирає</i> знаряддя праці залежно від виду виконання робіт. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	4	Тема 3.2. Поняття про деталь. Способи отримання деталей Деталь як одиниця виробу. Типові і спеціальні деталі. Загальні відомості про способи отримання деталей (різанням, штампуванням, литтям)	Учениця: <i>розрізняє</i> типові та спеціальні деталі; <i>називає</i> способи отримання деталей; <i>характеризує</i> деталь як одиницю виробу. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	7	Тема 3.3. Основи проектної діяльності Проектування як вид діяльності. Міні-	Учениця: <i>характеризує</i> проектування як

		маркетингові дослідження (анкетування). Використання біоформ у створенні виробів. Графічне зображення в проектуванні: малюнок виробу. Вибір виробу для проектування та виготовлення (за варіативним модулем)	вид діяльності людини; <i>обґрунтовує</i> виконання міні-маркетингового дослідження (анкетування), графічного зображення виробу; <i>називає</i> біоформи для створення виробів; <i>виконує</i> малюнок виробу з використанням біоформ; <i>вибирає</i> виріб для проектування та виготовлення. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
5	14	Розділ 4. Технологія побутової діяльності	
	4	Тема 4.1. Безпечне користування побутовими електроприладами Побутові електроприлади. Загальні правила користування електропобутовими приладами. Пошкодження електропобутових приладів. Небезпека користування пошкодженими побутовими електроприладами	Учениця: <i>характеризує</i> загальні правила користування побутовими електроприладами; <i>визначає</i> пошкодження електропобутових приладів; <i>називає</i> можливі наслідки при користуванні пошкодженими електроприладами; <i>обґрунтовує</i> необхідність дотримання правил безпечного користування електроприладами. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
	7	Тема 4.2. Культура споживання їжі. Етикет за столом Із історії культури споживання їжі. Столова білизна. Серветки для сервірування столу. Види посуду, його призначення. Столові прибори. Їх види та призначення. Поняття етикету під час споживання їжі. Правила поведінки за столом. Використання ножа, виделки. Споживання їжі та напоїв. Прийоми споживання страв, чаю та кави. Традиції споживання їжі різних народів	Учениця: <i>називає</i> види столової білизни; <i>складає</i> паперові серветки для сервірування столу; <i>розрізняє</i> столові прибори; <i>характеризує</i> призначення столових приборів; <i>дотримується</i> правил поведінки за столом; <i>застосовує</i> прийоми використання виделки і ножа; прийоми споживання різних видів їжі, напоїв. Вчитель:

		працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.
3	Тема 4.3. Елементи грамоти споживача Торговельні мережі. Інформація про товари, які реалізуються в торговельній мережі. Терміни придатності харчових продуктів (молочних, м'ясних, рибних тощо).	Учениця: <i>пояснює</i> значення термінів придатності харчових продуктів; <i>називає</i> терміни придатності основних продуктів; <i>визначає</i> термін придатності продуктів харчування за інформацією на упаковці. Вчитель: працює з опорою на словесну мову та її розвиток; може <i>пояснювати</i> новий матеріал з використанням дактильної та жестової мови.

Корекційно-розвивальна лінія

1. Розвиток навичок використання збережених аналізаторів (залишковий слух та мову) під час виконання всіх завдань.
2. Формування уявлення про конструкційні матеріали.
3. Формування словесного аналізу виконаної роботи з використанням усних та письмових інструкцій.
4. Формування комунікативних умінь та навичок на матеріалах інструкцій, планів виконання виробів, схем, описів, під час технологічних процесів.
5. Вдосконалення навичок самостійного та колективного виконання робіт.
6. Формування та удосконалення конструкторських здібностей і навичок.
7. Розвиток та вдосконалення художньо – естетичних здібностей, фантазії, уміння творчо мислити та використовувати матеріали.
8. Робота над формуванням навичок виготовлення виробів із конструкційних матеріалів через їх співвідношення з технологічною документацією.
9. Формування уміння та навичок встановлювати просторові, причинно – наслідкові зв'язки.
10. Розвиток конструктивного мислення, потреби поетапної реалізації творчого задуму.
11. Розвиток уявлення про оздоблення та декорування і його різновиди.
12. Формування уявлення про основи техніки, технологій та проектування.
13. Формування навичок обробки виробів та їх деталей за допомогою ручних інструментів і пристосувань.
14. Розвиток навичок визначати розміри виробів, добирати необхідний матеріал, робочі і вимірвальні інструменти.
15. Формування уявлення про технологію побутової діяльності.
16. Навчання способам отримання та з'єднання деталей.
17. Опанування основами проектної діяльності.
18. Вдосконалення навичок орієнтування у предметному світі.
19. Формування уявлення про електричний струм та техніку безпеки при користуванні електричними приладами.

20. Сприймання і сполучення різних предметів за функціональним призначенням, розуміння повідомлення.
21. Поповнення та конкретизація словника.
22. Формування здатності до аналізу та узагальнення кінцевого результату роботи на уроці.
23. Активізація емоційного розвитку.
24. Виховання позитивного ставлення до праці, елементів самостійності в життєдіяльності.
25. Вдосконалення вмінь оцінювання якості виробу та звітування про виконану роботу за допомогою словесної мови.